

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea

„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librării die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Vorbirea de deschidere

a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit
Ioan Mețianu

Cristos a înviat!

Domnilor deputați!

Mă bucur foarte Domnilor, când după un an de multe cercări grele pentru biserica noastră am fericirea a vă vedea și în acest period sinodal aproape pe toți cei vechi întruniți în sinod arhidiecezan, la consultarea celor necesare, pentru biserica noastră națională, și salutându-vă cordial, rog și din acest loc Ceriul, să trimită asupra noastră Duhul înțelepciunii și al înțelegerii.

Precum să știe, Domnilor, după multele timpuri grele câte au trecut și peste fericirii noștri străbuni, singura noastră moștenire părintească, ce ne-au putut-o lăsa, este biserica noastră națională cu sublima ei misiune religioasă și culturală.

Ea ne este, Domnilor, acel tesaur scump și neprețuit, care pe lângă toate cercările grele, cărora și înșasi a fost espusă în cursul trecutului, cu putere magică ne-a păstrat tot ce avem mai scump: legea, limba și datinile străbune, și prin acestea fința tuturor celor ce am ținut cu tărie la ea. De aceea, toți cei ce o sprijinesc și lucră la întărirea ei, lucră totodată și la întărirea noastră, la binele și fericirea tuturor filor ei.

Între cei mai întâi chemați la asemenea lucrare măreață și folositoare sunteți și Dvoastră, domnilor deputați, pe cari clerul și poporul v'a distins cu încrederea de a vă alege în acest sinod pentru împreună lucrare la sprijinirea și întărirea acelei scumpe moșteniri părințești, pentruca să-și poată împlini tot cu mai mult succes sublima ei misiune culturală.

Sunt prea convins Domnilor, că Dvoastră ați primit cu bucurie onorifica încredințare ce vi-s'a dat, dar și cu firma hotărâre de a stărui din toate puterile la împlinirea chemării ce aveți. Sunt prea convins, Domnilor, că dacă celelalte confesiuni din patrie, cari mai

au și alte terene de lucrare, folosesc cu atâta însuflețire și terenul lor bisericesc spre înaintarea lor: atunci cu atât mai mult vom folosi noi terenul de lucrare ce ni-l ofere biserica noastră, fiind avizați mai numai la acelea.

Pentruca lucrările Dvoastră să fie cât mai rodnice și edificatoare, va fi bine, Domnilor, mai înainte de toate să vă informați de aproape despre mersul tuturor afacerilor noastre bisericesti, școlare și epitropesti, aparținătoare competenței sinodale, despre pedecile ce omva ar fi stat, ori ar sta în calea mersului regulat, apoi a căuta și indica și cărările și mijloacele la un mers tot mai bun și mai regulat.

Din rapoartele konzistoriale veți afla, Domnilor, mersul de până acum, veți afla și progrese îmbucurătoare, în zidiri de biserici și școale noue, apoi în reînnoirea celor vechi, veți afla sporirea fondurilor și fundațiunilor bisericesti, veți afla și stăruințele konzistorului pentru susținerea școalelor confesionale, — veți afla însă și aceea, că pelângă toate silințele noastre, multe dintre parohiile noastre mai mici și mai sărace, din lipsa mijloacelor sunt avizate și la ajutor de stat pentru a-și susține școalele confesionale, iar altele sunt avizate la ajutorare din modestele noastre fonduri arhidiecezane, pentru a satisface cerințelor legii.

De asemenea veți afla Domnilor, că în urma concluzului sinodal numărul 129 din anul trecut, apelând eu la sprijinul clerului și poporului nostru arhidiecezan pentru înființarea unui fond cultural, deși într'un an puțin roditor, totuși până acum s'au colectat aproape cincizeci de mii de coroane. Nefiind însă colecta închisă, am speranță de un rezultat și mai bogat, mai ales dacă se vor însufleți la jertfe și acei intelectuali ai noștri, cari au stat până acum în rezervă cu ofertele lor.

Oricât de îmbucurător ni-s'ar părea rezultatul de până acum, el este totuși mai modest decât să poată acoperi multele trebuințe, mai ales după ce o parte a acelei colecte se plătește în curs de 2—3 ani.

În fața acestora și a altor asemenea progrese îmbucurătoare, nu pot tăina nici unele simptome îngrijitoare, ce tind a paraliza progresele de până acum. Acele simptome îngrijitoare sunt, Domnilor, indiferențismul și slăbirea simțului religios la o parte a poporului nostru, și mai ales la unii dintre intelectualii noștri. Simptome ce se manifestă în neregulata cercetare a bisericii și întrelăsarea împărțășirei de darurile ei, astfel, că biserica noastră de acum pare că n'ar mai fi scumpa noastră moștenire părintească de odinioară, când preoți fără atâta învățatură, dar cu multă evlavie și vocațiune, atrăgeau la serviciile divine pe popor și intelectuali deopotrivă, când intelectualii și poporul cercetau mai regulat biserica, simțindu-se bine și cu drag împreună și cultivând cu multă îngrijire dragostea frățească.

Astăzi mai ales o parte a intelectualilor noștri cercetează mai rar biserica, ceea ce servește de exemplu rău și poporului. Astăzi pare a se fi uitat, că numai biserica ne-a conservat ceea ce avem mai scump și prin aceasta și pe noi pe toți, cari am ținut cu tărie la ea, nu însă și pe cei ce s'au înstrăinat de ea.

Deci, dacă nu am ținea și în viitor cu toată tăria convingerei la ea, cum au ținut și fericiii noștri părinți, las să judecați și Dvoastră, dacă va fi ea și pentru noi acel adăpost puternic, contra furtunoaselor valuri ale vieții, care fu pentru fericiii noștri părinți? Las să judecați și Dvoastră, dacă vom putea și noi zice, că o lăsăm și urmașilor noștri de asemenea adăpost puternic de conservare?

Din acestea veți binevoi a înțelege Domnilor, că și noi numai așa vom avea ajutorul preabunului Dumnezeu și vom înainta în cele bune și folositoare, și numai așa ne vom conserva, dacă după exemplul fericiiților noștri părinți vom cerceta mai regulat biserica și vom ținea cu tărie la ea, și dacă o vom apăra de orice influențe dănuoase; că și noi numai așa ne vom lumina și cultiva, ca și ceilalți compatrioți ai noștri, și numai așa vom ajunge la o pozițiune mai onorifică în societate, dacă vom sprijini și noi biserica noastră întru împlinirea sublimei sale misiuni culturale, precum sprijinesc și ceilalți compatrioți biserica lor.

În convingerea, că aceste cuvinte părintești vor afla răsunset și în inimile Dvoastre, declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pentru anul 1909 de deschisă.

Ședința de deschidere

Sibiu, 19 Aprilie n.

Eri, Duminecă, s'a deschis sesiunea ordinară a sinodului arhidiecezan, aici în Sibiu. S'a oficiat întâi serviciu divin în catedrală, cu chemarea duhului sânt, prin însuși Înaltpreasânția Sa, Domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, azistat de Preacuvioșii Lor Arhimandritul Dr. *Ilarion Pușcariu*, vicar arhiepiscopesc și protosincelii Dr. *Eusebiu R. Roșca* și Dr.

Miron E. Cristea, de protopresbiterul Dr. *Ioan Stroia* și de diaconii Dr. *Vasile Stan* și *Eugeniu Munteanu*, care în cursul serviciului divin a fost sfințit întru preot.

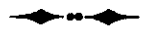
După serviciul divin: o delegațiune compusă din deputații sinodali *Galacteon Șagău*, protopresbiter, *Nicolae Bogdan*, profesor și Dr. *Ioan Popescu*, avocat, a invitat pe Înaltpreasânția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul nostru *Ioan* la ședința de deschidere a sinodului arhidiecezan, ținută de astădată în catedrală.

Ocupând scaunul presidial la masa așezată înaintea sântului altar, Escelența Sa cetește vorbirea de deschidere, ascultată cu încordată atențiune din partea deputaților sinodali și a publicului azistent, primită cu zgomotoase strigări de „să trăiască“.

Escelența Sa numește notari ad-hoc pentru ședința aceasta pe dnii *Mateiu Voilean* și *Vasile Duma* din cler, iar dintre mireni pe Dr. G. *Proca*, *Lazar Triteanu*, *Octavian Goga* și *Nicolae Sulica*. Deputații sunt apoi rugați să-și prezinte credenționalele. Și-au înaintat în persoană literile credenționale 42 deputați, iar prin alții 9, deci sunt prezentate 51 mandate din 60. Presidiul enunță, că sinodul e în drept a se constitui, după ce sunt prezenți deputați în numărul cerut de statutul organic.

Sinodul se împarte acum în patru secțiuni, pentru a face verificările, iar Escelența Sa enunță, că pentru ședința aceasta e eshauriat materialul de lucru, deci convoacă ședința a doua pe Luni, la orele 11 dimineața, în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“ și închide ședința de deschidere la orele 12 din zi.

După ședință deputații s'au prezentat în corpore la Escel. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, unde prin rostul protopresbiterului *Galacteon Șagău* au urât Escel. Sale încă mulți ani de activitate rodnică. Î. P. S. Sa a răspuns prin o cuvântare mai lungă, ca de regulă plină de staturi și îndemnuri înțelepte părintești. Deputații sinodali s'au dus apoi și la Preacuvioșia Sa, Domnul Arhimandrit, vicar arhiepiscopesc Dr. *Ilarion Pușcariu* pentru a-i aduce urări de bine. Aici oratorul a fost deputatul *Arseniu Vlaicu*. P. C. Sa a mulțămît afabil și călduros deputaților pentru distingere și semnele de iubire.

Sinodul eparhial

Ședința II.

ținută în 5 Aprilie 1909 la 5 ore d. a.

Președinte: Înalt Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit și vicar episcopesc **Filaret Musta**.

Notar: **Dr. George Gârda**.

7. Notarul *Ioan Marcu* cetește protocolul ședinței prime, care să verifice cu unele mici rectificări.

8. Secțiunea I. prin referentul ei Dr. Iosif Popoviciu raportează despre actele electorale din cercurile XI—XX.

Să declară verificați deputații mireni :

1. Dr. Ioan Nedelcu și Ilie Trăilă în cercul XIII. Oravița montană.

2. Dr. Petru Corneanu și George Jianu în cercul XIV. Reșița montană.

3. Dr. Aurel Oprea și Cornel Petric în cercul XV. Bocșa montană.

4. Dr. Alexandru Birescu și Petru Stoica în cercul XX. Satul nou.

Actele electorale din cercurile XI. Iam, XVI. Caransebeș, XVII. Teregova, XVIII. Mehadia și XIX. Bozoviciu, fiind atacate prin protest, să depun pe masa biroului spre a să da comisiunii verificatoare.

Din cercul electoral XII. Sasca montană actele nu s'au predat secțiunii. Va urma însă act separat din partea Conzistoriului.

9. Secțiunea II. prin referentul ei Dr. Petru Corneanu raportează despre actele referitoare la alegerile preoțești din cercurile I—XX.

Să declară verificați deputații preoțești :

1. Andrei Ghidiu în cercul electoral I. Valeaboului.

2. Dr. George Popoviciu în cercul electoral II. Lugoj.

3. Sebastian Olariu în cercul electoral IV. Faget.

4. Ioan Pepa în cercul electoral VI. Buziaș.

5. Avram Corcea în cercul electoral IX. Fizeș.

6. Traian Oprea în cercul electoral X. Vârșeț.

7. Sofronie Avramescu în cercul electoral XI. Iam.

8. Simeon Luca în cercul electoral XII. Sasca montană.

9. Dr. Iosif Olariu în cercul electoral XIII. Oravița montană.

10. Dr. Petru Barbu în cercul electoral XIV. Reșița montană.

11. Petru Ieremia în cercul electoral XV. Bocșa montană.

12. Filaret Musta în cercul electoral XVI. Caransebeș.

13. Trifon Miclea în cercul electoral XX. Satul nou.

14. Mihail Popoviciu în cercul electoral XVIII. Mehadia și XIX. Bozovici.

Deputatul Mihail Popoviciu fiind ales în 2 cercuri are de a opta pentru unul din mandate.

Actele electorale din cercurile Teregova și Coșava s'au aflat în ordine, verificarea însă să face pendentă dela constatarea împrejurării, că Dr. Petru Ionescu aparține oare statului preoțesc sau nu ; iar după constatarea acestei împrejurări și după verificare să să provoace Dr. Petru Ionescu de a opta pentru unul dintre mandate.

Înalt Prea Cuvioșia Sa declară din presidiu, că Dr. Petru Ionescu aparține clerului diecezan și este introdus în șematismul diecezei. Sinodul luând la cunoștință această enunțiuone declară verificat pe Dr. Petru Ionescu în cercurile Teregova și Coșava, având deputatul verificat să opteze pentru unul dintre mandate.

Actele electorale din cercurile VIII. Ciacova, VII. Jebel și III. Zgribești fiind atacate prin protest să depun pe masa biroului spre a să preda comisiunii verificatoare.

10. Secțiunea III. prin referentul ei Ioan Pepa raportează despre actele electorale din cercurile I—X.

Să declară verificați deputații mireni :

1. Cornel Corneanu și Maxim Dalea în cercul electoral I. Valeaboului.

2. Dr. Alexandru de Mocsonyi și Dr. George Dobrin în cercul electoral II. Lugoj.

3. Dr. Iosif Popoviciu și Samson Crișciu în cercul electoral IV. Faget.

4. Geza Duca de Cadar și Ioan Marcu în cercul electoral VI. Buziaș.

5. George Breban și Ioan Gruescu în cercul electoral VIII. Ciacova.

6. Ioan M. Roșiu și Dr. Valeriu Branișce în cercul electoral IX. Fizeș.

7. Dr. Petru Zepeneag și Dr. Octavian Proștean în cercul electoral X. Vârșeț.

Reposând după alegere deputatul Dr. Alexandru de Mocsonyi comisia propune iar sinodul decide, ca în locul devenit vacant să să țină alegere nouă.

Actele electorale din cercurile V. Coșava și VII. Jebel fiind atacate prin protest, să depun pe masa biroului spre a să preda comisiunii verificatoare.

Din cercul electoral III. Zgribești actele nu s'au predat secțiunii. Va urma însă act separat din partea Conzistoriului.

11. Constatându-să, că dintre cei 36 deputați verificați, sunt de față 34.

Presidiul enunță capacitatea sinodului de a aduce decizii valide.

12. Pășindu-să la constituire Dl. Mihail Popoviciu propune, iar sinodul alege de notari definitivi :

a) din cler : Traian Oprea și Avram Corcea.

b) dintre mireni : Ioan Marcu, Cornel Corneanu, Dr. George Gârda și Dr. Octavian Proștean.

De notar general să designează din partea sinodului deputatul Ioan Marcu.

Purcezându-să la alegerea comisiunilor.

Sinodul alege :

a) în comisiunea verificatoare pe deputații :

1. Dr. George Popoviciu.

2. Sebastian Olariu.

3. Avram Corcea.

4. Dr. Petru Zepeneag.

5. Ioan M. Roșiu.

6. Constantin Burdea.

7. Dr. Valeriu Branișce.

8. Dr. Nicolae Ionescu.

9. Dr. Petru Corneanu.

b) în comisiunea bisericească pe deputații :

1. Mihail Popoviciu.

2. Dr. George Popoviciu.

3. Petru Ieremia.

4. Dr. George Dobrin.

5. Dr. Aurel Oprea.
 6. Dr. Ioan Nedelcu.
 7. Dr. Cornel Petric.
 8. George Breban.
 9. Cornel Corneanu.
- c) în comisiunea școlară pe deputații:

1. Dr. Iosif Olariu.
2. Ioan Pepa.
3. Avram Corcea.
4. Dr. Iosif Popoviciu.
5. Dr. Alexandru Birescu.
6. George Jianu.
7. Samsou Crișciu.
8. Dr. Valeriu Branișce.
9. Ioan Gruescu.

- d) în comisiunea financiară pe deputații:

1. Sebastian Olariu.
2. Petru Ieremia.
3. Dr. Petru Barbu.
4. Ilie Trăilă.
5. Petru Stoica.
6. Constantin Burdea.
7. Ioan M. Roșiu.
8. Dr. Petru Corneanu.
9. George Breban.

- e) în comisiunea specială pe deputații:

1. Mihail Popoviciu.
2. Dr. George Popoviciu.
3. Dr. Iuliu Olariu.
4. Ioan M. Roșiu.
5. Dr. Valeriu Branișce.
6. Dr. George Dobrin.
7. Ilie Trăilă.
8. Nicolae Cena.
9. Dr. Titu Dragonescu.

- f) în comisiunea petițională pe deputații:

1. Sofronie Avramescu.
2. Dr. Petru Ionescu.
3. Simeon Luca.
4. Dr. Ioan Nedelcu.
5. Dr. Octavian Proștean.
6. Dr. Nicolae Regman.
7. Ioan Gruescu.
8. Dr. Alexandru Birescu.
9. Samson Crișciu.

13. Președintele într'un mod adânc sămțit pârtează moartea prea timpurie a valorosului deputat sinodal Dr. Alexandru de Mocsonyi și propune, iar:

Sinodul prin rădicare dă espresiune condolenței sale pentru trecerea la cele eterne a eruditului fost deputat sinodal Dr. Alexandru de Mocsonyi, iar săvârșirea acestui act o eternizează în protocolul ședinței de azi.

14. Presidiul prezintă:

- a) Raportul Conzistoriului cu actele referitoare la alegerea de deputați mireni din cercul III. Zgribești.
- b) Raportul Conzistorului cu actele referitoare

la alegerea de deputați mireni din cercul XII. Sasca montană.

Să predau comisiunii verificatoare.

c) Actul prezidial cu care să transpune sinodului scrisoarea secretarului ministerial Dr. Petru Ionescu.

d) Raportul despre activitatea Conzistoriului plenar.

Să predau comisiunii speciale.

e) Raportul senatului bisericesc pe anul 1908.

Să predă comisiunii bisericești.

f) Raportul senatului epitropesc pe anul 1908.

g) Raportul Conzistoriului despre inventarizarea lăsamântului răposatului episcop Nicolae Pópea.

h) Socoțile fondurilor diecezane.

i) Bugetul pe anul 1910.

l) Raportul conzistorial despre încassările com-petintelor diecezane pe anul 1908.

m) Conspectul speselor sinodului estraordinar (electoral).

Să predau comisiunii financiale.

n) Raportul Conzistoriului în cauza literilor fundațiunei „Trașia“.

Să predă comisiunii speciale.

o) Raportul Conzistoriului despre trebuința unei sale de desemn la institutul pedagogic.

Să predă comisiunii financiale și școlare.

p) Raportul Conzistoriului în chestiunea interpretării unei dispozițiuni din regulamentul fondului de penziune.

r) Raportul Conzistoriului în chestiunea sule-vată cu privire la jurământul epitropilor parohiali.

Să predau comisiunii speciale.

s) Raportul Conzistoriului în cauza fondului preoțesc.

t) Raportul Conzistoriului cu privire la șterge-rea pretenziunilor neincasabile.

Să predau comisiunii financiale.

După acestea anunțându-să procsima ședință pe 6. Aprilie 1909. la 9 ore a. m. ședința prezentă să închide la orele 7 seara.

Ședința III.

ținută în 6 Aprilie s. v. 1909 la orele 9 a. m.

Președinte: Înalt Prea Cuvioșia Sa Dl Arhiman-drit și vicariu episcopesc **Filaret Musta.**

Notar: **Dr. Octavian Proștean.**

15. Presidiul prezentează:

a) Raportul Conzistorului cu care să comunică memorandumul în cauza întregirii dotațiunei preoțești.

Se predă comisiunii speciale.

b) Raportul referitor la întregirea parohiei a treia din Bocșa română.

Se predă comisiunii bisericești.

c) Conzistorul înaintează petiția fostului preot

din Dobrița Petru Șepețan cu care cere solvirea afirmativului său ajutor.

Se predă comisiunii petiționare.

d) Raportul Conzistorului ca senat școlar pe anul 1908.

Se predă comisiunii școlare

e) Raportul Conzistorului referitor la regularea salarelor profesorilor dela institutul pedagogic.

Se predă comisiunii speciale.

f) Raportul Conzistorului referitor la parohiile vacante.

Se predă comisiunii bisericești.

g) Inventarul și bilanțul Bibliotecii și Tipografiei diecezane.

h) Raportul Conzistorului despre liquidarea competențelor diecezane.

Se predau comisiunii financiare.

i) Raportul delegației congresuale în cauza despărțirii ierarhice.

Se predă comisiunii speciale.

j) Rugarea arhivarului Dimitrie Popoviciu în cauza statutelor fondului de penziune pentru funcționarii conzistoriali.

Se predă comisiunii speciale.

k) Rugarea lui Manciuc et cons. pentru cenzurarea socoților din Rachitova.

Se predă comisiunii petiționare.

l) Rugările contabilului ajutător Saberca în cauza salariului său.

Se predă comisiunii speciale.

m) Rugarea preotului Ioan Luca din Racașdia în cauza îmbunătățirii sortii sale.

Se predă comisiunii bisericești.

n) Rugarea comunei bisericești din Voiteg pentru cedarea sesiunii folosite de protopresbiterul Ciacovei.

Se predă comisiunii financiare.

o) Raportul Conzistorului diecezan în chestiunea onorarului presidentului Conzistorului.

p) Comunicatul delegației congresuale în cauza despărțirii ierarhice din Șefcherin.

q) Comunicatul delegației congresuale în cauza despărțirii Românilor din Panciova.

r) Comunicatul delegației congresuale în cauza despărțirii Românilor din Oreșăț.

Se predau comisiunii speciale.

s) Rugarea preotului Ioan Mităr din Iabuca pentru acordarea unui ajutor pentru administrarea parohiei din Oreșăț.

Se predă comisiunii petiționare.

t) Rugarea lui Buzanciu et cons. din Vrâniuț pentru esarendarea sesiunii parohiale.

Se predă comisiunii financiare.

u) Arătarea lui George Păuți din Vrâniuț contra preotului Iosif Belu.

v) Arătarea lui Romulus Sima et cons. din Maidan contra preoților de acolo.

Se predau comisiunii bisericești.

x) Rugarea sinodului parohial din Denta pentru ajutor.

y) Rugarea lui Nicolae Popescu inv. din Chevereshul mare pentru ajutor.

Se predau comisiunii petiționare.

z) Rugarea lui Alexandru Frâncu din Ciclova montană pentru luarea în lista membrilor sinodului.

Se predă comisiunii bisericești.

aa) Rugarea unor membrii din comit. paroh. Srediștea mică pentru reducerea convenției episcopicești.

Se predă comisiunii financiare.

bb) Arătarea lui Mihail Muntean contra preotului Vasile Murgu din Ciclova montană.

cc) Rugarea mai multora din Rătișor pentru întregirea parohiei reduse.

Se predau comisiunii bisericești.

dd) Rugarea preotului Paul Iancu et cons. din Obad în chestiunea fondului de penziune preoțesc.

ee) Rugarea preoțimei din dieceza Caransebeșului pentru reactivarea fondului de penziune.

Se predau comisiunii speciale.

ff) Rugarea preoților și mai multor locuitori din Jebel pentru reducerea parohiei a treia.

gg) Telegrama din Cuvin cu care se cere pertractarea acuzelor contra preotului Lucian Secoșan.

Se predau comisiunii bisericești.

hh) Deputatul Iuliu Novac își înaintează credențitionalul și cere concediu pe întreaga durată a sesiunii prezente.

ii) Deputatul Trifon Miclea cere concediu pe întreaga durată a sesiunii prezente.

jj) Deputatul Petru Bulgea cere concediu pe întreaga durată a sesiunii prezente.

Se predau comisiunii verificatoare.

kk) Propunerea părintelui Avram Corcea pentru crearea fondului preoțesc și pentru ameliorarea dotațiunii preoțești:

Având în vedere activitatea preoțimei, care conform misiunii sale e pusă în serviciul binelui comun; având în vedere că o lucrare conștientioasă a preoțimei pe toate terenele vieții publice îi face aproape imposibilă câștigarea mijloacelor necesare pentru asigurarea existenței familiei și pentru timpul bătrănelor și-a neputinței;

având în vedere că preoțimea, care e preocupată de câștigarea acestor mijloace materiale de regulă își neglijează datorințele și astfel nu e la înălțimea chemării sale;

având în vedere că numai pe lângă o dotație corăspunzătoare și un fond de penzie recerut de împrejurările timpului prezent s'ar putea asigura o activitate liniștită și devotată a preoțimei, scăpând-o de grija viitorului nesigur;

având în vedere că preoțimea diezezei noastre nu are o dotațiune îndestulătoare nici fond de penzie reclamat de necesitățile vieții de azi:

Sinodul eparhial decide, ca Conzistoriul diecezan

se pună în aplicare decizia sinodului eparhial din anul 1880 Nr. 129 referitor la reducerea parohiilor, stăruind consecvent a reduce cât mai multe parohii și îmbunătățind dotația preoției prin sesiile parohiale reduse apoi prin rescumpărarea din partea comunelor bisericesti a taxelor ștolare.

Pentru asigurarea viitorului preoției să se înființeze un fond de pensie preoțesc, spre care scop este a se convoca o anchetă compusă din delegații preoției diecezane, aleși prin conferințele preoțești din toate tractele, care se elaboreze un proiect de statute, ce este a se prezenta proximului sinod eparhial spre pertractare.

Se predă comisiunii speciale.

11) Deputatul Baron Duca Geza de Cadar cere concediu pe întreaga durată a sesiunii prezente.

Se predă comisiunii verificatoare.

Proxima ședință se fixează pe mâine la 9 ore.

Sântirea crucii din Crâjma

În timpurile grele de față în care trăim, simțim o deosebită bucurie când dat ne este a avea câte un moment de fericire sufletească. Un atare moment înălțător de inimi a fost și actul sântirii crucii din comuna Crâjma, care e postată la marginea satului și care act solemn s'a îndeplinit a treia zi a s.lor Paști. Crucea e din marmor alb de o adevărată frumșeță, pictura asemenea e executată în mod artistic de pictorul diecezan *Deliomini* și încunjurată cu gard de fier. Spesele împreunate cu ridicarea acestui semn al mântuirii noastre să evaluează la suma de 649 cor. 60 fl., care sumă a fost încasată în timpul cel mai scurt prin o colectă întreprinsă de tânărul și zelosul crâșnic al comunei *Iosif Dragușiu*, dela locuitorii harnici și iubitori de așazămintele dumnezești.

Prin această faptă vrednică, acest popor evlavios a manifestat dragostea și alipirea sa către s. noastră biserică și așazămintele ei. După săvârșirea serviciului dumnezeesc la biserică, poporul cu mic cu mare a luat parte la actul sântirii formând convoiul până la marginea satului, iar trasul clopotelor și bubuitul pivelor vesteau că pentru comuna aceasta e o zi mare, o zi care va fi scrisă cu litere neperitoare în inimile creștinilor cari pururea își vor aduce aminte cu bucurie de ea. Ajungând cu procesiunea la locul destinat să face sântirea apei cu care să stropește crucea și poporul.

Actul sântirii la săvârșit cu o pompă rară și solemnitate deosebită iubitul nostru preot local *Andrei Jucos* cooperând la sântire și Dl *Ioan Jucos* preot în comuna Zervești, care n'a cruțat osteneala de a veni la noi și împreună cu iubitul său tată să ridice rugăciuni fierbinți pentru sântirea s. cruci. Și după ce cu ajutorul lui Dumnezeu, cu puterea și ve-

nirea și cu lucrarea Duhului sânt au săvârșit actul acesta mareț al sântirii, Dl preot *Ioan Jucos* prin o cuvântare clasică arată istoricul crucii din timpurile cele mai vechi, cum crucea prin creștinarea împăratului Constantin cel mare s'a introdus în toate țările creștine de pe fața pământului. Cuvântarea aceasta ocazională a stors admirația tuturor celor prezenți și învățăturile frumoase ca estras din predică au prins rădăcini în inimile evlavioase ale credincioșilor noștri. Terminându-să actul acesta ne-am renapoiat cu procesiunea în sunetul clopotelor, bubuitul pivelor și cântarea armonioasă a troparului „Învierii Domnului“ cântat de cantorii bisericii locali țărani la sta biserică, unde iubitul și simpaticul nostru preot *Andrei Jucos* la împărțirea anaferei ne întreține niște momente cu o predică instructivă despre jertfele ce trebuie să aducem în aceste timpuri vitrige pe altarul Domnului. Și în adevăr ușor își poate esplica orcare, cum poporul acesta e atât de cuprins de dragul de a jertfi s. biserici, când ascultă predica păstorului său în mod și limbaj atât de simplu și cuprinzător pentru mintea și inima poporului nostru, iar fructul ostenelelor Dsale se vede din zi în zi. Onoare deci acestui popor brav și evlavios!

Veritas.

Știri

Distincții. Maj. Sa a decorat pe Dl *Ioan Stoian*, paroh, pentru îndelungatele servicii prestate garnizoanei din loc, cu crucea de aur pentru merite. Dl *Dr. G. Ciuhăndu*, diacon, referent în senatul școlar dela Conzistorul arădan a fost distins de P. S. Sa Dl episcop I. I. Papp cu brâu roșu. Felicitări.

Sesiunea ordinară a Academiei române să va deschide la 1. Mai v. În această sesiune își vor rosti discursurile de recepțiune membrii noi, domnii: *Andrei Bărbăntu*, *Nic. Gane* și *Duiliu Zamfirescu*.

Industria de casă. Străinii pun foarte mare preț pe industria de casă românească, pe produsele artistice ale țărănimii noastre. Această reesă din împrejurarea că doamna A. S. Levetus din Viena, specialistă în astfel de cestiuni, a fost trimisă la Câmpulung în Bucovina, ca să studieze aceasta la fața locului.

Statuă lui Eminescu. Un grup de tineri scriitori s'a hotărât să ridice o statuă de bronz celui mai glorios poet al Românilor în timpul mai nou. În scopul acesta să vor da sărbări literare și artistice în diferite orașe.

Munte călător. Din Nizza să vestește că în valea Verdon, în apropiere de calea ferată ce să clădește acum, un munte s'a pus în mișcare. O masă de aproape 500 de mii metri cubici s'a desfășurat din un munte și a pornit la vale. Pe culmea muntelui s'a format o spărtură adâncă de vr'o 30 metri care mereu să lărgeste. E primeidie ca o capelă din apropiere să fie cutropită.

Mulțămită publică. La petrecerea Soc. rom. de cânt. și muz. în Caransebeș aranjată la Duminică. Tomii au binevoit a susprăsolvi următorii Domni, cărora și pe calea aceasta le exprimăm mulțămită. II: Sa Dl. Constantin Burdia 10 cor.; Dr. Nicolae Ionescu 10 cor.; Carol Schwab 10 cor.; Dr. Titu Dragonescu 7 cor.; Krecsak 6 cor.; Dr. Petru Ionescu 5 cor.; Dr. Gergely Illés 5 cor.; Dr. George B. Lăbonțiu 5 cor.; Dr. Roth Ernő 5 cor.; Dr. Nicolae Regman 2 cor.; Sp. Șandru 2 cor.; Ioan Surlaș 2 cor.; Octavian Bordan 1 cor. Comitetul societății.

Să nu măi visăm acum* Un comerciant, Johnson, purta comerț între sălbaticii din Canada. Aceștia adesea îl cercetau și îi ziceau: „Frate Johnson, eu am visat astănoapte, că am venit la tine și tu ne-ai dăruit rum, ceai, tutun etc.“ E de observat, că la ei era obiceiul, ca visurile să se și împlinească în faptă. Johnson deci râdea și zicea: „Apoi bine, eu trebuie să și împlinesc visul vostru“ și apoi le și da. Dar la o vreme îi venise și greață de atâtea visuri și astfel se decisese să viseze și el. El se grăbi la Indieni și le zise: „Fraților! astănoapte am visat, că pentru că eu v-am ospătat de atâtea ori pe voi, voi v-ați arătat mulțămitori către mine și mi-ați dat în cinstă teritoriul dela râul mare până la locuința voastră.“ Ei fură surprinși de acest vis, dar nu se lăsară mai pe jos în dărnicie ca Johnson și îi dăruiră finutul acela visat, dar îi ziseră: „Noi împlinim visul tău, dar te rugăm, iubite frate, de acum să nu măi visăm“. Și așa s'a scăpat de ei.

Mai întâi ceice plâng și apoi ceice cântă.* Sub Ludovic XV finanțele Franciei mergeau foarte rău așa, că nu s'a puteau plăti nici funcționarii. În acea criză se prezentau deputații la ministru și se rugau să-și capete salariile. Printre acele deputații s'au prezentat și cântăreții dela operă, cărora le zise ministrul: „Domnii mei, mai întâi trebuie să îndestulăm pe ceice plâng și numai după aceea pe ceice cântă.“

Cronica literară și culturală

Almanah iubilar. Societatea Academia ortodoxă a teologilor români bucovineni din Cernăuț, a scos un frumos Almanah literar din incidentul împlinirii de 25 de ani de existență a societății. Înființată la anul 1884 prin stăruința marelui mitropolit bucovinean Silvestru, Academia-ort. a avut un netăgăduit rol cultural în Bucovina. Ea aranjează în Cernăuț și în celelalte orașe bucovinene ședințe publice și concerte împreunate cu conferințe și declamări; tipărește prin 8 ani (1886—1895) singurul „Calendar român pentru arhidieceza Bucovinei“ cu valoroase lucrări pur literare de Eminescu, Coșbuc, Păcățianu, C. Morariu, A. Bârseanu, V. Bumbuc s. m. a. și alte lucrări bune și folositoare de pe toate terenele științei și economiei; editează în a 1894 broșura destul de voluminoasă: „Istoricul bisericii ort. or. din Bucovina“ dela încorporarea Bucovinei până la 1893. Dar cel mai mare merit al Academiei ortodoxe a fost și este, mai ales acum, când este curat românească și nu mai are de membri și teolgi ruteni, cari s'au constituit deosebit într-o societate teologică — creșterea în spirit național și religios a membrilor ei, pentru drumul de mână al păstoriei sufleteste. Societatea a numărat și numără între alcătuitoarii ei pe cei mai aleși teologi și ierarhi ai neamului nostru, cari pe timpul studiilor la Cernăuț, conlucrau din răspuțeri și cu dragoste pentru realizarea scopurilor sublime și înalte ale Academiei cernăuțene. Fie, ca Academia să prospereze mulți ani pentru întărirea conștiinței naționale și a ortodoxiei din duioasa țărîsoara a fraților bucovineni. Almanahul îi deschide Cuvântul înainte al președintelui societății

Nicolae Cotos, în care ni se espune istoricul înființării și desfășurarea în liniamente generale dar foarte deslușitoare a activității societății în cei 25 de ani, vin apoi articole de conținut științific teologic de profesorii universitari **Dr. E. Voitschi** și **Dr. O. Isopescul**, o dare de seamă a **Dr. S. Pușcariu** despre mișcarea literară rom. din anul 1905, două schițe măiestre de **Agârbiceanu** și tânărul prozator bucovinean **Grămadă**, poezii de **Leandru-Cocărlă**, **Cotruș**, **Loichița**, **Morariu**, **Calmuschi** s. a., **Dr. E. Dăianu** despre marele botanist Florian Porcius, iar **I. Slavici** și **At. Gherman** cu interesante articole Este fericire? și în Secolul electricității. Membrul corespondent al Academiei române **D. D. Dau** are un foarte frumos capitol din istoria mănăstirii Sucevița: Un odor din mân. Sucevița. Volumul are 157 pagini și costă 3 cor; se poate procura dela soc. Acad. — ort. Cernăuț (Bucovina).

*

A apărut și al II tom din esceleanta carte **Virtutea creștină** a cunoscutului și mult apreciatului scriitor popular bucovinean **C. Morariu**. Tomul acesta tratează despre virtuțile cardinale: virtutea înțelepciunii, dreptății, bărbăției și cumpătării creștine. Cartea e scrisă cu rară însuflețire și iubire pentru obiectul ales și cu atâta măiestrie a graiului (căci nici nu ne dăm seamă cât e de greu a scrie când e vorba să popularizăm știința!), încât și cel mai de pe urmă țaran cărturar o va înțelege cetind-o. N'avem destule cuvinte de laudă pentru cartea pâr. Morariu, și o recomandăm din toată inima cu deosebire Ven. noăstre preoțimi, care cu neasămănat succes o va putea întrebuița la predici, conferințe populare și alte ocazii în diregătoria păstoriei sufleteste. Venitul cărții are meniri culturale și se poate comanda direct dela autor: C. Morariu, Pătrăuț pe Suceava (Bucovina). Felicităm pe alesul scriitor bucovinean, care toată activitatea sa preoțească (cât de mare și curată!) a pus-o totdeauna în serviciul binelui *obștesc românesc!*

*

Frumos și adevărat zice pâr. **Dr. Gh. Ciuhandu** în art. său **Biserica și Catehizarea** din **Revista teologică** (3), că „predicarea cuvântului este nu numai o prerogativă a oficiului preoțesc, ci e o datorință oficioasă sine qua non a sa în senzul cel mai perfect al cuvântului“ și iarăși „predicarea cuvântului este temelia . . . în conducerea sufleteste și adm. celor sfinte a preotului“. „Cristos iucă a împărțit întâi lumina cuvântului său dumnezeesc — doctrina, și numai pe ceice i-au primit cuvântul, i-a împărțit de lucrările sale harismatice, de darurile sfințirii sufleteste“. Cât de drepte și muștrătoare sânt aceste cuvinte! dar câți le vor urma, auzindu-le? Și, vai, avem mare trebuința să le ascultăm și să le împlinim . . .

u.

* Trimise de preotul N. Jurca din Cires.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor diecezan de dato 25 Februarie a. c. Nr. 513 B. se escrie de nou licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericii gr. or. române din **Valeadieni**, protopresbiteratul Caransebeșului, cu prețul de esclamare 14.345 cor. 18 fl.

Comuna bisericească va pune la dispoziția întreprinzătorului toată peatra și cărămida la zidire; mai departe lemnul și scândurile delipsă la scaunul turnului și acoperișului, la cor și la boalta bisericii — până când toate celelalte materiale sânt cuprinse în suma preliminară și respectivul contrahent este dator a le procura din al său.

De întreprinzători se primesc numai maiestrii diplomați și cu renume bun.

Licitațiunea se va ținea Duminică în 26 Aprilie (9 Mai) a. c. la 10 ore a. m. în școala confesională gr. or. română din loc.

Reflectanții vor depune vadiu 10% din prețul de esclamare înainte de începerea licitațiunei — în bani gata.

Planul, specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea ori și când la oficiul parohial.

Întreprinzătorul este îndatorat a plăti 150 cor. pentru plan și specificațiune.

Licitanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitațiune.

Valeadieni în 9/22 Aprilie 1909.

1—3 [4]

Ioan Meda
președinte

George Cătană
notar

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Prè baza încuviințării Ven. Conzistor ddo 7. Martie 1909 Nr. 1470 Șc. ex. 1909 să escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a unei sale de învățământ și renovarea locuinței învățătoarești la școala confesională gr. or. rom. din **Măcoviște**, protopresbiteratul Bisericii-albe cu prețul de esclamare de 7308 coroane 70 bani.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 26 Aprilie 1909 st. v. la 2 ore p. m. în școala confesională gr. or. română din loc.

Reflectanții vor depune ca vadiu 10% din prețul de esclamare înainte de începerea licitațiunei.

Planul și specificarea de măsuri și spese să pot vedea la oficiul parohial.

Întreprinzătorul este îndatorat a plăti arhitectului pentru plan și specificare de spese 120 cor.

Participanții la licitațiune nu au drept a pretinde diurne sau spese de călătorie.

Măcoviște din ședința comitetului parohial ținută la 16/29 Martie 1909.

2—3 [3]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine *Sofronie Nedici* m. p. Administrator protopresbiteral.

Concurese

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. din **Căvâran**, protopresbiteratul Lugoj, să escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emoiunentele :

1. Salar în bani gata 740 cor.
2. Venitele dela 2 jugere pământ, dela intravilan și lemne 260 cor.
3. Pentru scripturistica și conferințe 30 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.

Redactor responsabil : **Dr. Iosif Olariu.**

5. Cortel liber și aparținătoarele cu grădină de legumi.

6. Alesul învățător este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial și a compune socoșile cultului și ale bisericii.

Pentru servicii învățătoarești prestate în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în biserică în o Duminică sau sârbătoare și a-și subșterne petițiile Prea Onoratului Domn Dr. George Popoviciu în Lugoj.

Căvâran, în 15 Martie 1909.

2—3 [12]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe temeul hotărârei Venerabilului Conzistor diecezan Nr. 16 B. se deschide prin aceasta concurs pentru ocuparea *parohiei* de clasa I din comuna **Rudăria**, rămasă vacantă în urma încetării din vieată a preotului Iacob Sârbu, cu drept de concurență în termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Venitele parohiei sânt :

1. Leafă anuală de 400 coroane, în schimbul birului și a taxelor stolare dela înmormântări și botezuri.
2. O sesiune parohială de 35 de jugăre.

Restul venitelor întâmplătoare nu se poate determina. Cât pentru condițiile ce se cer concurenților se vor observă strict prescrișele Ș-ului 17, alineat prim din Regulamentul pentru parohii. Deci concurenții vor trebui să aibă certificat de maturitate asupra școalelor medii, săvârșite în regulă, și atestat de cnaificațiune preoțescă cu nota „distins“, adecă „foarte bine“.

Cererile au să se trimită la timp Prea Onor. Domn Protopresbiter al Mehadiiei Mihail Popovici.

Rudăria din ședința comitetului parohial ținută la 19 Februarie 1909.

3—3 [11]

Dr. Ion Sirbu
președ. comit.

Nicolae Șutta
notar.

În conțelegere cu mine : *Mihail Pojovici*, protopresbiter.

„Familia Română“

revistă ilustrată

apare în fiecare săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv,
(Sfaturi, Curierul Modei, Găcituri.)

Abonații noi pot primi toate numerele dela început.

Abonamentul e de 10 coroane pe un an.

Budapesta
24—52 [4] Adresa : v. Strada Csáky 23.